

מראי מקומות- מנחות פ"ג

(א) **קסבר ולדות קדשים בהויתן הם קדושים- פרש"י** (למעלה), רק בלידתן, אבל כל זמן שהן במעי אמן אינן קדושים. וע' באילת השחר (זבחים צח.) שהביא מה שהק' האחרונים דלמה לי לימוד מיוחד לזה מאשם, הרי לכאן יש ללמוד זה מהא דהתורה מיעט יוצא דופן מכי יולד, פרט לזה שלא נולד, וא"כ ה"ה עובר זה מעולם לא נולד, וא"כ למה יהי צריך לימוד מאשם לומר דאינו קדוש. ותי' ד"ל דגדר של המיעוט הוא דהתורה מיעט מה שיצא מאמו שלא בדרך לידה, אבל עובר זה, כל זמן שהוא במעי אמו הרי הוא א' מאיבריה, ואין שייך לומר עליו דלא נולד, שהרי לא יצא בכלל.

(ה) **משלו ולא משל מעשר- הק' המקדש דוד** (י',

ג', ד"ה מיהו), למה צריך קרא להז, הא לעיל (סוף פא:) צריך קרא לרבות דיכול להביא תודה ממעשר שני כמו שלמים, אלמא דצריך קרא כדי להתיר להביא קרבנות מן המ"ש, וכיון דבחסאת אין קרא לרבות, מהכ"ת דיכול להביאו ממ"ש דצריך קרא למעוטי. ותי' דמה דצריך קרא בשאר קרבנות לומר דמותר להביאם ממעשר שני, אי"ז דין בהקרבן, אלא זהו דין במעשר שני, דצריך קרא לומר דרשאי ליקח בכסף מעשר שני שלמים ותודה, אבל לא שאר קרבנות. אבל אי"ז דין בהקרבן, וא"כ י"ל דאם עבר ולקח דאינו נפסל משום זה, ומש"ה איצטריך קרא דחסאת אינו בא אלא מן החולין, היינו לומר דזהו דין בהקרבן, דצריך להביאו מן החולין, ואם לאו פסול.

(ו) **לדבר הבא מן הצאן ומן הבקר- פרש"י**

בכת"י, דאע"ג דעולה ג"כ בא מן הצאן ומן הבקר, אפ"ה הוי שלמים ולא עולה, שהרי הפרישה לשם אכילה ולא לשם כליל. וע"ע ברש"י בזבחים (ז:) דתי' באו"א, דשלמים בא מן הבקר ומן הצאן בין זכרים ובין נקבות, אבל העולה לעולם זכר הוא, ולכן מסתבר טפי לאוקמה בשלמים.

(ב) **ודנין אפשר משאי אפשר- ביאר האילת**

השחר (זבחים צח.), דכיון דלית באשם מציאות של ולדות קדשים, ממילא לית בה "דין" ולדות קדשים, ולמדין מזה לשאר קרבנות, דגם אצלם אין כאן "דין" ולדות קדשים (אף דשייך בהו המציאות, וזהו דנין אפשר משאי אפשר).

(ג) **אף כל מותריהן בשריפה ואין בעלי חיים**

מותריהן בשריפה- פרש"י בכת"י, כגון אם הפריש שני קרבנות לאחריות, או קרבן מעוברת, הרי השני מותר, ואין בה שריפה. והק' **הקרבן אורה** (זבחים צח.), ל"ל קרא להכי, הא שמעי' לי' מהלכתא דכל שבחסאת מתה באשם רועה. וכ' דאולי הכוונה דילפי' מזה דחסאות המתות אינן בשריפה אלא בקבורה, אלא דהק' גם ע"ז, איך ילפי' זה ממילואים, כיון דמותר דמילואים אין טעונין לא קבורה ולא שריפה אפי' היו בהם מותרים בע"ח. עוד הק', איך ילפי' ממילואים מהו הדין במותר בעל חי כיון שלא הי' להם מותר בעל חי שישרף, הא במילואים לא הי' שם מותר בעל חי כלל, וא"כ מהו הראי' להיכא דאית מותר בעל חי. ולכן ביאר דמה דכתי' התם והנותר בבשר ובלחם באש תשרף, ילפי' מינה דוקא בשר ולחם הוא דבשריפה, אבל בע"ח מותרות אין טעונים שריפה אפי' מותר חסאת, וילפי' מינה לשאר קרבנות.

כל קרבנות הציבור

מקומות של עבר הירדן, א' דכשר להבאת עומר, וא' דפסול, ע"ש. וע"ע בחזון איש (אה"ע קל"ו, לנדרים כ"ב) דכ' דאולי אין מח' בין רש"י והר"ן, דלעולם עבר הירדן כשר להבאת העומר, ומש"כ הר"ן שם דאין מביאין העומר מעבר הירדן, כוונתו הי' לומר דכל זמן שהיו כלל ישראל בעבר הירדן, עדיין לא היו מחוייבין בעומר, דלא הי' זה נחשב כניסה לא"י, אבל כיון דנכנסו לא"י, ודאי היו יכולין להביא גם מעבר הירדן.

(ב) **ואפי' מן העליי- פרש"י בכת"י, דתנא דפסיל יליף טעמא מראשית קצירכם, והאי תקריב מפיק לי' דתקריב אפי' בשבת ואפי' בטומאה, כדאמר' לעיל בפרק ר' ישמעאל. וע' במלאכת שלמה כ' דמלשון רש"י מבואר דהי' לפניו פרק ר' ישמעאל קודם פרק כל קרבנות, כמו דאי' בש"ס שלנו, ולא כמו שנדפס במשניות.**

(ג) **מתני' דלא כי האי תנא, וכו'- ע' בקרן אורה דביאר דבאמת יש ג' שיטות בתנאים. תנא דמתני' ס"ל דעומר ושתי הלחם הבאים מן הישן פסולים. ותנא דברייתא ס"ל דאף דלכתחלה צריך להביא מן החדש, אבל בדיעבד אם הביא מן הישן כשרות. ועוד אי' שי' ג', וזהו שי' ר"נ ור"ע בברייתא בסוף העמוד, דס"ל דשתי הלחם אם הביא מן הישן כשר, אבל עומר הבא מן הישן פסול [ובאמת אינו מוכח כן מלשונם, שלא דיברו אלא על השתי הלחם, אבל דייק הקר"א דמשמע דבעומר פסול]. וכ' הקר"א דהסברא לחלק הוא משום די"ל דס"ל כר' ישמעאל, דס"ל דקצירת העומר דוחה שבת, ועל כרחך דנקצר שלא כמצותו פסול, וממילא מן הישן פסול ג"כ. ועפ"ז כ' ליישב דעת הרמב"ם, דפסק דשתי הלחם כשר מן הישן, אבל עומר פסול, וכ' הקר"א דהרמב"ם פסק כר"נ ור"ע, שהם הרבים, ע"ש עוד בזה.**

(ד) **כל קרבנות הציבור והיחיד באין מן הארץ ומחור"ל, מן החדש ומן הישן, חוץ מהעומר ושתי הלחם- ע' בשפת אמת דכ' להסתפק בדין השמן של העומר, האם גם השמן צריך להיות מן החדש ומן הארץ או לא, ומסיק בשאלה.**

(ח) **ומחוצה לארץ- העיר התפארת ישראל (יכין א'), הא לכאו' החיטים מקבלין טומאת חור"ל, וא"כ איך באין מחור"ל להעומר. וכ' דע"כ מיירי דלא הוכשר לקבל טומאה, ואע"ג דלעולם יש טל על החיטין, מ"מ לפי בית הלל דאין הכשר במחובר א"ש, ולפי ב"ש י"ל דכיון דרוצה להקריב החיטין, א"כ אי"ז חשיב ניהא לי', וא"כ לא הוכשרו.**

(ט) **וכולן אינן באין אלא מן המובחר- כ' השפת אמת, דלפי מש"כ תוס' דלשון אין באין משמע אף בדיעבד, א"כ לכאו' יוצא דאף בדיעבד הי' פסול אם אינו מן המובחר. אלא דכ' דיותר נראה דכיון דכ' דמכל הארצות היו כשרות, הו"ל כמו שתנא דאם הביא כשר, אף אם אינו מן המובחר.**

(י) **וכולן אינן באין אלא מן המובחר- ע' בטהרת הקודש דכ' להסתפק לענין עומר, דאמר' לעיל דצריך לבוא מן הקרוב, ואיכא מ"ד שהוא משום הדין כרמל, מה יהי' הדין אם הרחוק מובחר טפי מן הרחוק, האם אמר' דכרמל עדיף, או דלמא הדין מובחר עדיף, וכ' דלכאו' משמעות לשון המשנה הוא דאפי' בעומר מובחר עדיף. אולם ע' בתפארת ישראל (יכין ב') שכ' לדבר פשוט דלעולם מביאין העומר מן הקרוב לירושלים, והא דמובחר ארישא קאי, דהיינו על שאר קרבנות.**

(יא) **כל הארצות היו כשרין- פרש"י (למעלה), שבא"י, כגון יהודה, ועבר הירדן, וגליל. וע' ברש"י בסנהדרין (יא: ד"ה על שתיים, צויין בגלה"ש), שג"כ כ' דיכול להביא העומר מעבר הירדן. אולם הר"ן בנדרים (כב. ד"ה לא עברי' ירנא, צויין בגלה"ש כאן בט"ס קצת) כ' דעבר הירדן לא נתקדש להבאת העומר. וע' בשלמי נדרים שם שהביא מהמשכיל לאיתן דביאר דבאמת יש ב'**